

ŠTIAVNICKÉ NOVINY

TÝŽDENNÍK
MESTA
BANSKÁ
ŠTIAVNICA

27. január 2022

číslo 3

ročník XXXIII

cena 0,50 €

Štatistika

matričných
úkonov
str. 2

Daňové

povinnosti
občanov
str. 3

Osud

SVP, š.p.,
v meste
str. 4-5

Stavebné úpravy v kultúrnom centre

Cieľom stavebných úprav vykonaných v kultúrnom centre, Kammerhofská 1 bolo splnenie podmienok pre zmenu účelu užívania.

Budova slúžila pre účely školstva a bolo potrebné zmeniť jej účel užívania na budovu slúžiacu účelom kultúry. Najprísnejšie kritériá bolo potrebné splniť v oblasti požiarnej ochrany. Práce pozostávali najmä z:

- Výmeny pôvodných výplňových konštrukcií (dvere, okná) za nové požiarne a zabezpečiť ich označenie. Všetky nové požiarne dvere museli byť vybavené samozatváracom dverí (Brano). Novo zabudované výplňové konštrukcie vytvo-

Montáž sadrokartónového obalu v podkroví FOTO J. CHRENKO 33.str.

rili nové požiarne úseky.
- V podkrovných priestoroch musel byť namontovaný špeciálny, požiaru odolný sadrokartón a doplnená jeho nosná konštrukcia. Odkryté drevené prvky museli byť natreté špeciálnym požiaru odolným náterom.
- Celé rozvody vzduchotechniky, ktoré sú vedené spod javiska cez javisko až do povalového priestoru, boli zaizolované a obšované sadrokartónovým obalom. Stavebné práce sú už ukončené, nasledujú administratívne práce. Teraz je potrebné zrealizovať kolaudáciu a už nám nič nebude brániť v zmene účelu užívania stavby.

Juraj Chrenko,
odd. V, ÚPaŽP MsÚ

O činnosti mestskej polície

Mestská polícia v Banskej Štiavnici v roku 2021 plnila úlohy vyplývajúce zo zákona č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii na území mesta Banská Štiavnica a jeho miestnych častiach Banky, Štefultov, Počúvadlianske Jazero.

V Banskej Štiavnici máme 7 územných častí, ktoré sú význačné na mape územného obvodu. Tieto časti sú pri-

delené jednotlivým inšpektorom mestskej polície, ktorí v nich vykonávajú pravidelné kontroly. O samotnej činnosti mestskej polície v roku 2021 už bolo niečo v malom zverejnené v Štiavnických novinách a na sociálnej sieti. Činnosť mestskej polície nebola len o pokutách, ale v prvom rade o prospešnej činnosti pre našich občanov na úseku verejného poriadku. V minulom roku mestská polícia prijala viac ako 1600 oznámení od obča-

nov mesta Banská Štiavnica, ktoré súviseli s požiadavkou o pomoc. Okrem toho bolo realizovaných množstvo iných akcií, pri ktorých bola potrebná aj činnosť a účasť mestskej polície. Napríklad 200 kultúrnych podujatí, asistancia pre mestský úrad, dodržiavanie verejného poriadku pri vyplácaní sociálnych dávok, spolupráca s oddeleniami mestského úradu, ako je oddelenie výstavby alebo životného prostredia. 33.str.

Výpožičný režim

v mestskej knižnici:
PO, UT, ST, PI: 8.00-11.30
12.00-17.00

Št: nestránkový deň
pobočka sídl. Drieňová:

PO a ST: 8:00 – 12:00
Kontakt: 045/3214461

Bližšie info sa dozviete na web stránke mesta Banská Štiavnica, príj. na tel. č.: 045/6949658.

MsK

INZERCIA

Výmenník

Vstup pondelok- streda- piatok
15:00- 16:00 hod.
Objednávky na: vymennik.reservio.com

Miesto: Kultúrne centrum, Kammerhofská č. 1, Banská Štiavnica
Kontakt: 045/6949651

Nedeľa 30.1. o 18:30 hod.

West Side Story

Muzikál, 156 min., MP:12, vstupné: 5€.

z programu
primátorky**24.1.**

- Práca v meste, individuálne pracovné stretnutia s občanmi k ich potrebám a požiadavkám.
- Účasť na súdnom pojednávaní.
- Pracovné online stretnutie – Slovenské združenie UNESCO.
- Redakčná rada ŠN.

25.1.

- Práca v meste, individuálne pracovné stretnutia s občanmi k ich potrebám a požiadavkám.
- Pracovné rokovanie s firmou Energie2, a.s., ohľadom cien dodávok elektrickej energie.
- Riešenie úpravy rozpočtu.

26.1.

- Práca v meste, individuálne pracovné stretnutia s občanmi k ich potrebám a požiadavkám.
- Kontrola k pripravenosti stavebných akcií na rok 2022.
- Príprava podkladov pre stretnutie s ministerkou kultúry SR.

27.1.

- Práca v meste, individuálne pracovné stretnutia s občanmi k ich potrebám a požiadavkám.
- Pracovné rokovanie so zástupcom SPP, a.s., ohľadom cien dodávok plynu.

28.1.

- Práca v meste, individuálne pracovné stretnutia s občanmi k ich potrebám a požiadavkám.
- Pracovné rokovanie s Bytovou správou, s.r.o., Banská Štiavnica.
- Posledná rozlúčka s občanom nášho mesta p. Jánom Putyrom.
- Občiansky obrad – sobáš.

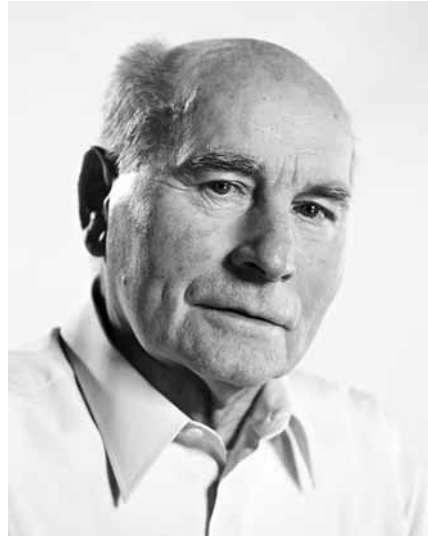
Viera Lauková

Oznam

Upozorňujeme našich prispievateľov, že príjem príspevkov a inzercie do najbližšieho čísla ŠN je **v pondelok do 14:00 hod.** Ďakujeme za porozumenie!
red.

Štiavničania, Štiavnica, médiá a súvzťažnosti

17.1. v Rádiu Regina o 06:50 bola informácia o tom že v Galérii Jozefa Kollára bude výstava výtvarníčky Lucie Kupcovej do 10.4.2022. **17.1.** v Slovenskej televízii na Jednotke v Správach RTVS o 19:00 a v relácii Reportéri o 22:00 bola podrobná reportáž o čiernych stavbách v B. Štiavnici. **19.1.** v Rádiu Devín o 07:15 bola spomienka na svetoznámeho škótskeho vynálezcu Jamesa Watta, ktorý sa narodil v tento deň v r. 1736. Podobne ako aj ďalší svetoznámi vedci bol členom prvej medzinárodnej vedeckej spoločnosti na svete, ktorá bola založená aj z iniciatívy profesorov Baníckej akadémie v B. Štiavnici v r. 1786. **20.1.** vo viacerých médiách bola spomienka na prof. Štefana Nosála v súvislosti s tým, že sa narodil v tento deň v r. 1927. Bol nielen pri zrode Lúčnice, ktorá sa skonštituovala medzi brigádnikmi na stavbe Trate mládeže z H. Dúbravy do B. Štiavnice v r. 1948-49. Najprv bol tanečníkom, neskôr dlhé roky choreografom a umeleckým vedúcim tohto svetoznámeho súboru. **22.1.** v Rádiu Devín od 10:00 do 11:00 hovorili historici prof. Šedivý a PhDr. Štefánik o Uhorsku v 13. a na začiatku 14. storočia. Okrem iného hovorili, že najstaršie mestské privilégia na Slovensku má Trnava z r. 1238, pravda je však taká, že B. Štiavnica dostala mestské privi-

légia najneskôr v r. 1237-38 o čom v relácii, bohužiaľ, nepadlo ani slovo. **23.1.** v Rádiu Devín od 10:00 bolo literárno-dramatické pásmo o akad. mal. Edmundovi Gwarkovi (1895-1956), ktorý celý život tvoril v B. Štiavnici. Zvláštna pozornosť bola venovaná aj jeho manželke PhDr. Alžbete Göllnerovej-Gwarkovej (1905-1944), profesorke na banskoštiavnickom gymnáziu, významnej slovenskej historičke, literárnej vedkyne, spisovateľke a protifašistickej bojovníčke.

Aj celý predchádzajúci týždeň rezonovala v mnohých slovenských médiách pripravovaná zmluva medzi SR a USA o obrannej spolupráci, pričom aj v tomto týždni veľakrát k tejto záležitosti zaujímal stanovisko Exštiavničan Jaroslav Naď, minister obrany SR.

Foto: prof. Štefan Nosál

Ján Novák

Oznam

o výberovom konaní do komunitného centra

V rámci Národného projektu Budovanie odborných kapacít na komunitnej úrovni (kód ITMS2014+: 312041403) mesto Banská Štiavnica vyhlasuje výberové konanie dňa 16.2.2022 o 10:00 hod. na jedno pracovné miesto odborného pracovníka komunitného centra (hrubá mzda 850€), výkon práce v Komunitnom centre na Šobove 1407/7, Banská Štiavnica.

Oznam o výberovom konaní je zverejnený na úradnej tabuli mesta (Stavebný úrad), na internetovej stránke mesta www.banskastiavnica.sk, na vstupe do Komunitného centra (Šobov 1407/7, Banská Štiavnica) a na informačnej tabuli Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Štiavnica. Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z ESF a EFRR v rámci OPĽZ. Blížšie informácie na tel. č.: 045/6949654.

Jana Klára Petr,
odd. RR a MV, MsÚ

Matrika

Štatistika základných matričných úkonov Matričného úradu Mesta Banská Štiavnica za rok 2021.

Matričný úrad Mesta Banská Štiavnica v roku 2021 zaevidoval a matrične spracoval 91 uzavretí manželstva, z ktorých bolo 66 civilných a 25 cirkevných sobášov. Banskú Štiavnicu si za miesto uzavretia manželstva okrem Banskoštiavničanov vybralo aj 6 párov, z ktorých je jeden snúbenec cudzí štátny občan a 50 párov, z ktorých obaja snúbeneci nemajú trvalý pobyt v Banskej Štiavnici. Matričný úrad Mesta Banská Štiavnica v roku 2021 zaevidoval a matrične spracoval 175 úmrtí v Banskej Štiavnici, z toho 8 úmrtí v Banskom Studenci, 0 úmrtí na Močiaroch a 3 úmrtia v Podhorí.

Matričný úrad Mesta Banská Štiavnica v roku 2021 nezaevidoval žiadne narodenie. V Banskej Štiavnici sa tento rok nenarodilo ani jedno dieťa. Matričný úrad v roku 2021 matrične spracoval množstvo iných matričných úkonov: určenie otcovstva, zmena mena alebo zmena priezviska, úprava priezviska, rozvody, späťvzatie priezviska po rozvoде, dodatočné určenie otcovstva, osvojenie, zapretie otcovstva, vydávanie duplikátov verejných listín.

Miroslava Celderová,
matrikárika mesta

Zisťovanie

o príjmoch a životných podmienkach domácností (EU SILC)
Štatistický úrad SR realizuje „Zisťovanie o príjmoch a životných podmienkach domácností (EU SILC)“ v rámci projektu európskych štatistických zisťovaní.

Na Slovensku bolo do zisťovania pre rok 2022 vybrané aj naše mesto. Zisťovanie sa uskutoční **od 4. februára do 22. júna 2022.**

V tomto období vybrané domácnosti navštívi pracovník poverený funkciou opytovateľa, ktorý je povinný preukázať sa v domácnosti osobitným poverením. Domácnosť bude vopred oslovená listom, kde bude okrem iného uvedený kontakt na opytovateľa, ako aj na príslušného vedúceho pre prípadné overenie.

Všetky informácie a názory, ktoré sa v rámci zisťovania poskytnú sú chránené, nezverejňujú sa a slúžia výlučne pre potreby štátnej štatistiky.

MsÚ

0 činnosti mestskej polície

Š1.str. Rovnako aj spolupráca s pracovníkmi kamerového systému mesta, technickými službami, bytovým podnikom, záchranármi a hasičmi. A v neposlednom rade veľmi častá a dobrá spolupráca so štátnou políciou.

Medzi ďalšie, pomerne časté úlohy mestskej polície patrili aj odchyty túlavých zvierat, ktorých sme v minulom roku vykonali celkovo 65. Nešlo však len o psy a mačky, ako si možno mnohí myslia. Stretli sme sa aj s kurióznymi oznámeniami na voľne sa pohybujúce kone, kravy či ovce.

Neodmysliteľnou súčasťou činnosti mestskej polície je zabezpečovanie cestnej premávky a verejného poriadku pri 70 sobášoch a 120 pohreboch v našom meste.

Mestská polícia okrem už spomenutých činností výkonu služby vykonávala aj činnosť na úseku verejného poriadku, čistoty, hygieny, životného prostredia. Popri každodenných úlohách a realizáciách oznámení sme sa často stretávali s problémami na novovybudovaných parkoviskách, kde sme asistovali pri náprave zlyhaných parkovacích systémov.

Čo sa týka letnej turistickej sezóny v našom meste roku 2021, evidujeme vysokú návštevnosť aj počas pandémie. Dôležitou úlohou

bolo vykonávanie kontrol na úseku bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky, a to hlavne parkovanie v centre mesta, ale aj v blízkosti vodných nádrží Klinger, tajch Vodárenská, Počúvadlianske jazero, Belske jazero.

V súvislosti s kontrolou parkovania bolo v zmysle zákona v roku 2021 riešených takmer 1600 priestupkov. Popri kontrolách parkovania a zabezpečovania cestnej premávky Mestská polícia v Banskej Štiavnici riešila aj niekoľko desiatok priestupkov na úseku verejného poriadku. Najčastejšie napríklad znečisťovanie verejného priestranstva, nedodržovanie otváracích hodín prevádzok, porušovanie nočného kľudu alebo občianske spolunažívanie.

V roku 2021 sme takmer 300 priestupkov na úseku cestnej premávky a verejného poriadku v zmysle zákona vyriešili dohovorom. Ostatné boli riešené blokovou pokutou. Celkový počet riešených priestupkov bol 1952. Do pokladne mestského úradu bolo odvedených vyše 22 – tisíc eur.

Dôležitou súčasťou činnosti mestskej polície aj v roku 2021 bolo plnenie úloh súvisiacich s pandemiou COVID-19. Vykonávali sme kontroly opatrení vydaných vládou Slovenskej republiky, ministerstvom

zdravotníctva a úradom verejného zdravotníctva. Tiež sme plnili úlohy vyplývajúce z rozhodnutí Krízového štábu mesta Banská Štiavnica. Kontroly boli zamerané na reštaurácie, mestskú hromadnú dopravu a nákupné centrá. Priestupky boli riešené v zmysle zákona v blokovom konaní a dohovorom. V súvislosti s pandemiou sme v roku 2021 zaznamenali zhoršenie medziľudských vzťahov občanov mesta. Problémy boli z väčšej časti spôsobené hlavne nadmerným užívaním alkoholických nápojov.

Činnosť mestskej polície je rôznorodá a náročná. Je to však služba vykonávaná pre ľudí, pre obyvateľov nášho mesta. Rád by som poďakoval náčelníkovi mestskej polície, pánovi PhDr. Petrovi Šemodovi, všetkým kolegom a spolupracujúcim organizáciám za činnosť, ktorú sme spoločne v roku 2021 vykonali. Ďakujem aj vedeniu mesta, hlavne pani primátorke, Mgr. Nadežde Babiakovej, za výbornú spoluprácu. Touto cestou by som chcel spoločne aj s mojimi kolegami vyzvať obyvateľov, ale aj návštevníkov nášho mesta, aby dbali na dodržiavanie zákonov a pravidiel v našom meste. Buďme k sebe v tejto náročnej dobe ohľaduplní a rešpektujme sa navzájom!

**Zástupca náčelníka MsPo,
inšp. Michal Kminiak**

Daňové povinnosti

občanov do 31.1.2022

Blíži sa koniec prvého mesiaca v roku 2022 a s ním aj prvý dôležitý termín pre splnenie si povinností vyplývajúcich zo zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach.

Prvou povinnosťou všetkých vlastníkov nehnuteľností na území mesta je podanie daňového priznania na daň z nehnuteľností. Priznanie je povinný podať vlastník, u ktorého nastali zmeny vo vlastníctve nehnuteľností k 1.1.2022. Takou zmenou je napr. kúpa domu, pozemku, bytu, získanie nehnuteľnosti v dedičskom konaní a pod. Ale zmenou je aj predaj nehnuteľností, to znamená, že vlastník dom, pozemok alebo byt predá ďalšej fyzickej alebo právnickej osobe. Vlastník, u ktorého nastali zmeny, daňové priznanie nemusí podať.

Termín na podanie daňového priznania na daň z nehnuteľností a daň za psa je 31.1.2022. Tento termín nebol zmenený ani posunutý, takže pre daň z nehnuteľností platí.

Daňové priznanie je možné poslať poštou, mailom, elektronicky, resp. osobne v podateľni Klientskeho centra MsÚ.

Daňové priznanie musí daňovník podať aj počas roka, ak nadobudne nehnuteľnosť dedením alebo vydražením.

Daňové priznanie sa podáva aj v prípade, že daňovník nadobudol psa, a to aj v prípade, že daňová povinnosť zanikla – pes zmenil vlastníka alebo uhynul.

V januári je už možnosť doručenia dokladov preukazujúcich nárok na úľavu alebo odpustenie poplatku za komunálny odpad. Ide väčšinou o doklady preukazujúce pobyt, štúdium alebo prácu v zahraničí, mimo miesta trvalého pobytu a pod.

Podnikajúce subjekty, ktoré majú množstvový zber KO sú taktiež povinné ohlásiť vznik, zánik a akúkoľvek inú zmenu subjektu. Subjekty, ktoré sú prihlásené na **kontajnerovo – intervalový systém zberu KO** a nemajú žiadnu zmenu, bude doručený predpis poplatku/dane automaticky. Subjekty, ktoré sú prihlásené alebo sa prihlásia na vrecový systém zberu KO,

sú povinné splniť si poplatkovú/daňovú povinnosť zakúpením potrebného množstva špecificky označených vriec v pokladni MsÚ.

MsÚ

Ekonomické odd. MsÚ

Činnosť mobilných odberových miest

/MOM/ od 01.01.2022

Testovanie v našom meste je možné na:

Mobilné odberové miesto testovacích vzoriek na COVID-19, ktoré sa nachádza v unimobunkách pri kotolni na ul. L. Svobodu (síd. Drieňová), každý deň od 15:00 – 18:00 hod., je potrebné sa zaregistrovať na www.rychlotesty.sk.

Cena Ag testu: 14,90-€.

– test na protilátky cena 16,90-€ – denne 15-18 hod.

– testujeme PCR slinný (cmúľací tampón) 36,90-€ denne 16-18 hod. (výsledky garantujeme do 30 hodín od odobratia vzorky)

Pokračávajúce testovanie aj v mestskej pivárni

Otváracie hodiny MOM:

PO, UT, ST, ŠT, PI, NE: 9:00 – 15:00 hod.

SO: zatvorené

Posledný odber je 14:40 pre antigénový test a pre PCR o 11:40 hod. bez objednania, výsledky cez SMS, certifikát v slovenskom, nemeckom, anglickom jazyku.

Cena antigénového testu 10,-€.

PCR z nosohltanu 49,-€.

PCR zo slín 54,-€.

Kontakt: 045/691 27 24

Ja Home life, s.r.o., ul. Pletiariska 1613/9, Banská Štiavnica

Platba možná len v hotovosti!

Výšetrenie nie je hradené z verejného zdravotného poistenia.

Klient si hradí vyšetrenie ako samoplatka.

Pri vyšetrení preukázať sa OP alebo cestovným pasom.

Maloleté deti v doprovode zákonného zástupcu s KP!

Cena Ag testu 8€.

PCR test 60€.

Objednávky: 0904 456 789

Slovenský Červený kríž

Stan SČK, Bratská 9, pri bývalej výdajni pošty

Čas: utorok a štvrtok od 15:00 do 16:00 hod.

Poznámka: posledný odber o 15:00, bez objednania.

Ceny: Objednaný cez korona.gov.sk alebo výmenný lístok PCR, 0,-€.

Samoplatcovia: Ag test 7,-€, protilátky 15,-€, PCR zo slín alebo výter 50,-€.

T. č.: 0903 558 945, 045/692 15 40
Dôležité informácie ohľadom aktuálnych opatrení nájdete aj na <https://korona.gov.sk/>.

Slovo má... Ing. Ladislav Podkonický

V súvislosti s úsilím nového generálneho riaditeľa Slovenského vodohospodárskeho podniku, štátneho podniku, v Banskej Štiavnici JUDr. Ing. Jozefa Kršku odšťahovať v najbližšom období tento podnik do Bratislavy, som oslovil o názor Ing. Ladislava Podkonického, ktorý bol nerozlučne spätý so vznikom, etablovaním podniku, ako aj jeho doterajším najväčším rozvojom.

Najväčším paradoxom je, že 1.7.2022 uplynie presne štvrtstoročie od vzniku podniku v Banskej Štiavnici, kedy s najväčšou pravdepodobnosťou podnik už bude presťahovaný do Bratislavy. Ing. Ladislav Podkonický bol v r. 1989-97 riaditeľom povodia Hrona v Banskej Bystrici a v r. 1997-2005 bol technicko-prevádzkovým riaditeľom generálneho riaditeľstva podniku. Takže, vážený pán Ing., máte slovo...

Aké boli v roku 1997 dôvody splynutia bývalých štátnych podnikov Povodie Dunaja v Bratislave, Povodie Váhu v Piešťanoch, Povodie Hrona v Banskej Bystrici a Povodie Bodrogu a Hornádu v Košiciach do novej organizačnej formy, Slovenského vodohospodárskeho podniku, š.p., v Banskej Štiavnici (ďalej len SVP, š.p.)?

L.P.: „Pre pochopenie celej situácie sa musím vrátiť trochu do histórie vzniku podnikov Povodi. V roku 1960 došlo k novému územnému členeniu Slovenska. Vznikli 4 kraje a 33 okresov. Takémuto územnému členeniu bolo prispôsobené aj riadenie vodného hospodárstva, teda aj správy vodných tokov. V roku 1965 bolo Slovensko zasiahnuté rozsiahlymi povodňami, ktorých dôsledkom bolo, mimo iných škôd, aj prerušenie hrádzí Dunaja pri Patinčiach a Čičove. Došlo k zatopeniu 72 tis. ha pôdy, muselo byť evakuovaných 43 tis. obyvateľov, boli zničené železnice, cesty, obydlia, zdroje pitnej vody. Ukázalo sa, že riadenie akútnych i preventívnych opatrení na vodných tokoch sa nedá riadiť podľa administratívnych hraníc, a že riadenie vodohospodárskych procesov je potrebné robiť na báze hydrologických celkov – povodi. V tejto súvislosti poznamenávam, že dnes tento princíp predpisuje aj Rámcová smernica EÚ o vode. Od 1.7.1966 bolo zriadené Riaditeľstvo vodných tokov v Bratislave a 4 Správy povodi, ktoré mali formu odštepovaných závodov. Tieto sa postupne transformovali na samostatné podniky, ktoré od roku 1988 prešli na formu v otázke

menovaných 4 štátnych podnikov. Po spoločenských zmenách v roku 1989 a zme-ne Zákona o štátnom podniku boli podniky Povodi zaradené medzi štátne podniky určené na uspokojovanie verejnospesných záujmov. Následne boli zaradené medzi podniky strategické a neprivatizovateľné. Nové politicko-spoločenské podmienky v ekonomickej oblasti priniesli so sebou predovšetkým prechod na trhové hospodárstvo. Legislatívnu úpravu prestali byť akceptované špecifické ekonomic-ké nástroje financovania podnikov Povodi, založené na zohľadňovaní rozdielnosti jednotlivých Povodi a prestali fungovať preroz-deľovací proces medzi podnikmi na úrovni štátneho rozpočtu. Dva podniky a to Povodie Dunaja a Povodie Hrona sa dostávali do straty. Analyzovala sa viacero variantných riešení vzniknutej situácie. Nakoniec vtedajší minister pôdohospodárstva Ing. Peter Baco sa stotožnil s návrhom na splynutie bývalých štyroch podnikov Povodi do SVP, š.p., so sídlom v Banskej Štiavnici od 1.7.1997 a bývalé štátne podniky začali fungovať ako 4 odštepné závody. Hlavným motívom vzniku SVP, š.p., bolo teda riešenie ekonomickej podstaty ďalšieho rozvoja činností súvisiacich s vodnými tokmi a vodohospodárskymi dielami. Ukázalo sa, že organizačné opatrenie sa stalo dobrým základom k dosiahnutiu očakávaného efektu.“

Ako sa rozbiehala činnosť generálneho riaditeľstva SVP, š.p. v Banskej Štiavnici a čo sa, podľa Vás, zriadením SVP, š.p. podarilo dosiahnuť?

L.P.: „Po rozhodnutí ministra o zriadení podniku a určení jeho sídla v Banskej Štiavnici sme na úrovni vtedajších š.p. Povodi vypracovali metodiky a na ich základe hlboké analýzy ekonomickeho, technického a personálneho stavu podnikov, potrebných pre všetky ďalšie rozhodovacie procesy (pozn. Výsledky analýz by mali byť uložené v archíve SVP, š.p., a bolo by zaujímavé ich porovnanie po 25. rokoch existencie podniku). Novokoncipovaný SVP, š.p., mal solídnu materiálno-technickú základňu, kvalitný ľudský potenciál so 4 500 zamestnancami a zabehnutý systém organizácie práce. Filozofia systému riadenia veľkého podniku bola založená na princípe zachovania primeraných kompetencií na odštepných závodoch a na zapájanie ich odborníkov do prípravy celopodnikových riadiacich aktov prostredníctvom odborných komisií. Samotné generálne riaditeľstvo prirodzene zastrešovalo všetky činnosti podniku a vystupovalo za podnik navonok. Štatutárnym orgánom bol generálny riaditeľ Ing. Dušan Palko, po ňom

Preberanie ceny Stavba roka 2000 FOTO ARCHÍV LP

Ing. Aleš Mazáč, a ich zástupcami dvaja odborní riaditelia. Ekonomickým riaditeľom bol Ing. Štefan Borušovič a technicko-prevádzkovým riaditeľom som bol ja. Generálne riaditeľstvo malo mať a aj malo nie viac ako 60 zamestnancov, vrátane obslužného personálu. Pre fungovanie generálneho riaditeľstva bolo potrebné nájsť v Banskej Štiavnici vhodné pracovné priestory, kvalifikovaných ľudí, ubytovanie pre pracovníkov a ich rodiny, ktoré sa rozhodli pracovať a žiť v Banskej Štiavnici. Vďaka nesmiernemu pochopeniu a pomoci Mesta Banská Štiavnica i miestnych organizácií sa nám veci podarilo vyriešiť. Musím s vďakou spomenúť aspoň niektoré mená Štiavničanov, čo boli pri tom. Primátor Ing. Marián Lichner, CSc., vice-primátor PhDr. RNDr. Ján Novák, CSc., prednostka MsÚ Mgr. Nadežda Babiaková, riaditeľ SOUL Ing. Ján Ivanič, riaditeľ SBM Ing. Ivan Herčko, CSc., pri kontaktoch so zahraničnými partnermi Mgr. Miron Breznošček, ale aj mnohí ďalší – ospravedlňujem sa, že ich všetkých nemenujem. Naviac, už zanedlho po zriadení SVP, š.p., v júli 1997 postihli strednú Európu silné povodne. Generálne riaditeľstvo sa zo dňa na deň aj v praxi stalo riadiacim centrom s tým súvisiacich zabezpečovacích prác, povodňovej administratívy i následného odstraňovania povodňových škôd. Na Slovensku sa výrazne zvýšili hladiny Dunaja, Moravy, Váhu, Kysuce, Torysy, Oravy a ich prítokov. Boli zatopené mestá, obce, strhnuté domy, cesty, mosty, boli nutne rozsiahle evakuácie obyvateľstva. V júli 1998 prívalové búrky v Šarišskej vrchovine zasiahli 82 obcí. Vodný živel si vyžiadal 47 ľudských životov. Tieto bezprostredné i následné udalosti boli pre podnik naozajstnou „skúškou ohňom“. Potvrtili však správnosť rozhodnutia vzniku jedného podniku aj v prevádzkovej oblasti. Výrazne sa prejavil synergický efekt splynutia ľudského potenciálu, mechanizačných prostriedkov a dopravy pri zabezpečovacích prácach, odstraňovaní povodňových škôd

i v celej činnosti podniku. Pracoviská generálneho riaditeľstva boli v podnájdoch, postupne v budove Vodohospodárskej výstavby, š.p., na Višňovského ulici, v Strednom odbornom učilisti lesníckom a v Slovenskom banskom múzeu. Súbežne sme za pomoci mesta hľadali vhodnú budovu, ktorú sme chceli získať do vlastníctva SVP, š.p., a vytvoriť v nej vhodné, stabilné i dostatočne reprezentatívne priestory pre podnik s celoslovenskou pôsobnosťou. Budovu, ktorá by naviac pomohla zlepšiť vzhľad, vtedy ešte dosť schátraného domového fondu v centre Banskej Štiavnice. Získali sme budovu bývalého meštianskeho domu na Radničnom námestí č. 8. Bola v stave rozostavanej rekonštrukcie úplne zdevastovanej budovy. Od banky, ktorá ju mala v zálohe za nesplatenú pôžičku sme ju kúpili, ak sa dobre pamätám po prepočte za cca 350 tis. eur. Rekonštrukčné práce realizovali štiavnické firmy Stavasta, a. s., a Combin, s. r. o. Výsledkom je budova, ktorá bola ocenená v roku 2000 ako Stavba roka, za najlepšie rekonštruovanú historickú budovu na Slovensku. Od mesta podnik zakúpil a prenajal byty nepripriaj-tým pracovníkom s rodinami, ktorí sa nasťahovali do Banskej Štiavnice z rôznych častí Slovenska. Podnik kúpil a zrekonštruoval budovu bývalého Štátneho majetku a zriadil v nej vlastné ubytovacie zariadenie. Tým bol završený proces vytvorenia materiálno-technickej základne pre fungovanie generálneho riaditeľstva. „Prvú personálnu zostavu“ generálneho riaditeľstva tvorili pracovníci, ktorí prišli z odštepných závodov Povodi, boli to priamo z Banskej Štiavnice a jej okolia, alebo sa do Banskej Štiavnice nasťahovali. V rekordnom čase sa podarilo vytvoriť funkčný a efektívny vrcholový riadiaci stupeň. Čo sa podarilo dosiahnuť? Ako vždy a všade, no v štátnom podniku určenom na uspokojovanie verejnospesných záujmov, akým SVP, š.p., je zvlášť, chýbali (a chýbajú) finančné zdroje v prevádzkovej i investicnej sfére.

Slovo má... Ing. Ladislav Podkonický

54.str. Po spomínaných povodniach vznikli obrovské škody aj na vodných tokoch a protipovodňových zariadeniach. Podniku sa dávno, pred dnešnými možnosťami čerpania zdrojov z EÚ, podarilo získať financie z úveru od Rozvojovej banky Rady Európy v Paríži na projekt „Povodne 1997 – 2000 na Slovensku, odstránenie povodňových škôd a preventívne opatrenia“ vo výške cca 1,2 mld. Sk. Z týchto zdrojov boli vyfinancované všetky povodňami napáchané škody po celom Slovensku. Samotnou Rozvojovou bankou Rady Európy to bol hodnotený ako jeden z najlepšie pripravených a realizovaných projektov, ktoré banka financovala. Podobne sa nám podarilo získať na tieto účely aj finančné zdroje zo Švajčiarskych fondov. Skúsenosti, ktoré sme spolu s našimi kolegami získali pri príprave a realizácii spomínaných projektov sa stali neskôr neoceniteľným kapitálom pri príprave a realizácii projektov financovaných z kohéznych a štrukturálnych fondov EÚ. Najvýznamnejšími z nich boli „Prioritné protipovodňové opatrenia na Slovensku“, ktorými bola ochrana Bratislavy, Banskej Bystrice a Prešova. Dnes je už ochrana Bratislavy a Banskej Bystrice realizovaná. Spomenul som neustály problém vo financovaní prevádzkovej a investičnej sféry. Neexistoval žiadny záväzný právny systém, ktorý by zabezpečoval pravidelné financovanie starostlivosti o podniku zverený štátny majetok. Pracovníci podniku iniciovali a výrazne sa podieľali na príprave „Konceptie vodohospodárskej politiky na roky 2000 – 2005“, ktorú prerokovali a vzali na vedomie vláda SR i NR SR. Z nej vyplynula nutnosť vypracovania nového zákona o vodách, na ktorom sa podnik opätovne výrazne podieľal. Bol prijatý zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a následné vykonávacie predpisy. V zákone je už jasne definovaný systém regulovaných cien za povrchovú vodu, hydroenergetický potenciál a energetickú vodu. Uzákonený je aj systém neregulovaných platieb zo strany štátu za vykonávané verejnospospešné vodohospodárske služby. V tejto súvislosti za zvláštnu pozornosť stojí, že sa nám podarilo legislatívne dotiahnuť 90 rokov trvajúci problém vzťahu platieb výrobcov elektrickej energie na vodných tokoch. Podľa výročnej správy SVP, š. p., za rok 2020 tvorili tržby za hydroenergetický potenciál 33 mil. eur. Rovnako za výraznej spolupráce SVP, š. p., bol vypracovaný a schválený zákon č. 666 Z. z. o ochrane pred povodňami, ktorý mimo hlavného posolania riešil aj financovanie tejto činnosti podniku. Myslím, že na tak krátku dobu to nie sú zanedbateľné výsledky,

keď boli vytvorené dobré legislatívne, materiálne i personálne podmienky na stabilné fungovanie SVP, š. p.“

Aký názor máte na snahu o sťahovanie generálneho riaditeľstva SVP, š. p., do Bratislavy?

L.P.: „Pokúsím sa byť argumentačný, aj keď zdrojom mojich informácií sú len verejné médiá a verejne prístupné dokumenty o SVP, š. p., na internete, ako napríklad výročné správy, správa o kontrole NKÚ a pod., ktoré ma prirodzene zaujmajú. Vodné hospodárstvo som vystudoval a venoval som mu celý svoj profesijný život, z toho značnú časť v Banskej Štiavnici. Lokalizovanie sídla generálneho riaditeľstva SVP, š. p., do Banskej Štiavnice malo a stále má svoju geografickú, historickú, kultúrnu, sociálno-politickú, právnu aj ekonomickú logiku a podstatu. SVP, š. p., má celoslovenskú pôsobnosť a Banská Štiavnica je prakticky v strede Slovenska. Je mestom zapísaným v Zozname svetového dedičstva UNESCO, vrátane svetovo jedinečného vodohospodárskeho systému a vodných nádrží – tajchov, ktoré sú v správe SVP, š. p. Majetok podniku netvorí len veci, majetkové práva, osobné zložky, ale aj nehmotné zložky, medzi ktoré určite patrí aj genius loci – duch miesta. Pre sídlo podniku, akým je SVP ŠP niet na Slovensku vhodnejšie miesto ako je Banská Štiavnica. Oblasť Banskej Štiavnice bola a je výrazne poznačená nezamestnanosťou v dôsledku útlmu banskej činnosti, ale aj iných priemyselných odvetví. Umiestnenie sídla SVP, š. p., vedľa skoršieho prebrania správy tajchov pod Povodie Hrona, š. p., a zriadenie ich prevádzkového strediska v Štiavnických Baniach tento dopad určite zmiernili. Podľa zákona č. 100/2001 Z. z. má Vláda SR v súčasnosti s ústrednými orgánmi štátnej správy napomáhať pri zachovaní a rozvoji administratívneho, hospodárskeho a kultúrneho postavenia Banskej Štiavnice v rámci SR. Generálne riaditeľstvo má v Banskej Štiavnici vybudovanú

materiálno technickú a personálnu infraštruktúru. To sú hlavné vecné argumenty, ktoré sa dajú ďalej rozvíjať. Téma sťahovania sídla z Banskej Štiavnice sa táhá už 16 rokov. V roku 2006 sa najskôr mala sťahovať do Bratislavy „lebo Bratislava“, potom do Žiliny „lebo železničná križovatka a ľahké cestovanie“, potom jediný poctivý záver, vrátiť to späť do Banskej Štiavnice, a potom opäť do Banskej Bystrice „lebo to bude ekonomické, budú sa koncentrovať činnosti, budú úspory“ a znova do Bratislavy „lebo existuje veľa logických, praktických, pracovných aj ekonomických dôvodov, lebo aktivity manažmentu sú vysoko koncentrované v Bratislave, je tu najviac obchodných partnerov, rokovani na ministerstvách, manažment trávi veľa času na cestách a ušetrené hodiny by mohli využívať efektívnejšie. Lebo nejde o neuvážený krok, ale skutočnú potrebu, o ktorej odborníci, zamestnanci hovoria už celé roky. Lebo cieľom je uzavrieť túto kapitolu“. Čo nové cieľové miesto sťahovania, to nové, nezmyselné, až špekulatívne dôvody. Snaha o sťahovanie skutočne nie je nová, je však zaujímavé, že sa objavila po zviditeľnení hodnoty spomínaných budov generálneho riaditeľstva na Radničnom námestí a ubytovacieho zariadenia na Poľnohospodárskej ulici. To všetko v čase, keď Banská Štiavnica zaslúžene ožila cestovným ruchom a mať v nej nehmotnosť je trendom a lukratívnu záležitosťou. Keď ju však chce niekto mať, má na to právo, nech si kúpi alebo postaví čo len chce, ušľachtilý investor mestu vždy pomôže a každý slušný človek mu bude fandíť, ale nech si za cieľ nevyberá práce, cielavedome, verejnospospešne a všestranne užitočný majetok štátu, a to prostriedkami ignorujúcimi akékoľvek morálne zásady, osudy pracovníkov a ich rodín, zákonnosť aj silne proklamovanú „ekonomiku“. SVP, š. p., je zo zákona podnikom určeným na uspokojovanie verejnospospešných záujmov. Má prirodzený monopol na predaj povrchovej vody, hydroenergetického potenciálu a energetickej vody za regulované ceny. Podnik neprodukuje na voľnom trhu obchodovateľné produkty. Sila SVP, š. p., nie je založená na ziskoch, ale na kvalitnej službe verejnosti v oblasti starostlivosti o jej nenahraditeľné bohatstvo – vodu. Samozrejme, za primeranú úhradu nákladov za vodohospodárske služby – znova zo zákona, neregulovanými platbami. Príčinou ekonomických problémov určite nie je sídlo podniku v Banskej Štiavnici, ale neplnenie si zákonných povinností zo strany štátu. A dôsledky? Za posledných 15 rokov sa znížil počet pracovníkov podniku o cca

1000 ľudí, výrazne sa znížila starostlivosť o vodné toky a o vodohospodársky majetok. Predchádzajúce terajšie manažmenty mali a majú aj za cenu osobných rizík presadzovať záujmy podniku, plnenie zákonných povinností podniku, ale aj záujmy pracovníkov podniku. Ako sa dá dobre pracovať v atmosfére neustálych obáv o to, dokeď tu podnik bude? Pracovníci nie sú skrine. Podľa ústavy SR majú zamestnanci právo na uspokojujúce pracovné podmienky. Na druhej strane, ak niekomu robí problém dochádzať do Banskej Štiavnice, predsa nemusí. Mat' za cieľ uzatvoriť s menšími prestávkami 16 ročnú kapitolu snahy o vysánkvanie sídla SVP, š. p., z Banskej Štiavnice a vyhlásiť ju za skutočnú potrebu, je slušne povedané absurdno. Zodpovedné by bolo pred rozhodnutím o sťahovaní vykonať vecnú, ekonomickú a právnu analýzu celého 16 ročného procesu.

- Koľko stálo sťahovanie do Žiliny a zo Žiliny?
- Koľko stálo pripravované a zastavené sťahovanie do Banskej Bystrice? Podľa zverejnených informácií, len doteraz vynaložené náklady na rekonštrukciu bývalého Mototransu, potom úradu práce stáli viac ako 7 miliónov eur.
- Koľko bude stáť sťahovanie do Bratislavy? Kde bude nové sídlo, bude v nejakej vlastnej budove, prenájme, novopostavenej budove? Koľko to bude stáť? Ako sa to dotkne pracovníkov?
- Kto bol a prípadne bude zodpovedný za možné neefektívne vynaložené prostriedky a aké dôsledky to môže mať voči zodpovedným pracovníkom?
- Právo na určenie sídla podniku má zo zákona zakladateľ. Je už vydané rozhodnutie na sídlo v Bratislave?
- Ktorým rezortným organizáciám a ďalším inštitúciám, v snahe zachovania zamestnanosti, budú ponúknuté predmetné budovy? A na koho by mali byť aj prevedené?

Ak už vydané je, a bolo vydané na základe nejakých „silných“ vecných a ekonomických argumentov, to si musí každý manažér, na každej úrovni štátnej služby uvedomiť sám. A napokon aj zákon o štátnom podniku hovorí, že riaditeľ zodpovedá za hospodárnosť pri nakladaní so štátnym majetkom v správe podniku“.

Za rozhovor sa poďakoval a Ing. Ladislavovi Podkonickému do ďalších rokov života praje hlavne dobré zdravie, šťastie, spokojnosť a pohodu aj v mene množstva ľudí, ktorí ho majú natrvalo nielen v pamäti, ale aj vo svojich srdciach,

Ján Novák

Rezidenčné pobyty Trojica Air

Slovo má... Tomasz Grabiński.

V Banskej Štiavnici pôsobia prekladatelia, ktorí tu trávajú štipendijný pobyt a pracujú na preklade slovenských románov a zbierok poézie do cudzích jazykov. Rezidenčné pobyty Trojica Air v tomto roku realizuje Literárne informačné centrum v spolupráci s Mestom Banská Štiavnica, a preto by sme radi predstavili a prezentovali tento spoločný projekt. V januári na mesačný rezidenčný pobyt nastúpil Tomasz Grabiński z Poľska (16.1. – 15.2.2022), ktorý bude pracovať na preklade knihy Pavla Rankova Svätý másiar zo Šamorína a iné príbehy z čias Malej dunajskej vojny. Na pobyte už raz bol – v roku 2020 tu dokončieval preklad P. Rankova Legenda o jazyku a začal s prekladom M. Janáča Milo nemilo. Položili sme mu preto zopár otázok:

Venujete sa prekladu slovenských diel. Prezradte nám, čo práve prekladáte a čím sú pre Vás ako prekladateľa a človeka tieto diela zaujímavé?

T. G.: Do Štiavnice som prišiel s úmyslom pracovať na preklade knihy o titule, ktorý ste už spomenuli. S týmto románom sa spája aj nevšedný fakt. Kniha najskôr vyšla v roku 2017 a ako jej autor sa uvádzal istý Peter Pečonka, ktorého nikto osobne nepoznal. Až po dlhšom čase sa k autorstvu priznal oceňovaný slovenský spisovateľ Pavol Rankov. Český preklad tohto románu, ktorého autorkou bola Petra Darovcová, už vyšiel s jeho menom na obálke. Mal ale kratší názov: Malá dunajská válka. Česi k tomu pridal ešte podtitul Politický thriller z možné súčasnosti. Uvidíme, ako to nakoniec dopadne s poľským titulom tejto knihy.

Mám veľmi rád Pavla Rankova – ako človeka i ako spisovateľa, jeho spôsob písania, ako aj témy, ktoré spracováva. Preložil som tri z jeho románov a zbierku poviedok, dalo by sa teda povedať, že pokračujem v tomto diele. Je to autor, o ktorého je v Poľsku záujem. Za poľské vydanie svojho asi najúspešnejšieho románu Stalo sa prvého septembra (alebo inokedy) získal v roku 2014 prestížnu stredoeurópsku literárnu cenu Angelus, ktorú udeľuje mesto Vroclav. Koncom novembra minulého roku uviedlo divadlo v Tarnove adaptáciu tejto knihy v režii To-

masza Gawrona. Účinkuje tu aj slovenský herec Adam Herich, ktorý hrá Čecha Honzu.

Máte svojho obľúbeného slovenského spisovateľa alebo dielo?

T. G.: Prvýkrát som bol dlhšie na Slovensku ešte ako študent slovakistiky – bolo to v Bratislave v roku 1996. A je to azda celkom prirodzené, že najviac mám v obľube autorov, ktorí v tom období vydávali svoje prvé knihy, väčšinou išlo o zbierky poviedok a prevažne vo vydavateľstve Kalicho Kertésza Bagalu. Je medzi nimi už spomínaný Pavol Rankov, ďalej Vladimír Balla, Silvester Lavrík a o niečo mladší Michal Hvorecký. Veľmi si vážim tvorbu už zosnulého Pavla Vilikovského. Keď som raz bol členom poroty literárnej ceny Anasoft litera, objavil som romány Juraja Bindzára, ktorý už takisto nie je medzi nami. Jeho tvorba je veľkou výzvou pre prekladateľa. A aby to nevyzeralo iba ako zoznam starších mužov, rád by som ešte spomenul Ivanu Dobrakovú a Katarínu Kucbelovú.

Rezidenčný pobyt je dobrá príležitosť na spoznávanie nových autorov, autoriek a ich tvorby. Aby si človek uvedomil, že nezastal čas, a necítil sa ako hrdina známeho poľského filmu Rejs (Plavba) spred polstoročia, ktorý tvrdil, že sa mu páčia melódie, ktoré už pozná.

Ktorých zo súčasných poľských autorov by ste, naopak, odporúčili slovenským čitateľom a prečo?

T. G.: Rád by som spomenul niekoľko autorov a autoriek, ktorých knihy sú dostupné aj v slovenčine vďaka práci prekladateľov a prekladateľiek, ktorí sa venujú poľskej literatúre. Ide predovšetkým o Olgu Tokarcukovú, nositeľku Nobelovej ceny za literatúru spred niekoľkých rokov, ktorej nie práve jednoduchú tvorbu preložil Karol Chmel. Ďalej by som uviedol úspešný román Král od Szczepana Twardocha o medzivojnovnej poľsko-židovskej Varšave a jej podsvetí, ktorý vyšiel minulý rok v preklade Alexandra Horáka. Mám rád aj prozaickú tvorbu Huberta Klimka-Dobrzanieckého, po slovensky vyšla napríklad jeho novela Samota, ktorú preložil

Silvester Lavrík, ako aj jeho islandské príbehy Rózin dom/Krýsuvík. Odporučil by som aj beletristickú knihu Po troškách, ktorej autorka Weronika Gogola žije už niekoľko rokov v Bratislave. Posledné dve knihy preložil taktiež Karol Chmel. Koncom roka vyšla v poľštine veľmi zaujímavá reportáž o Slovensku, Ufo nad Bratislavou, ktorú napísala Weronika Gogola.

A spomenul by som aj vynikajúcich poľských autorov reportážnej literatúry, ktorých neúnavne prezentuje poľsko-slovenské vydavateľstvo Absynt. Som veľmi rád, že jeho majitelia vo svojich začiatkoch nevypočuli môj názor, a svoj nápad zrealizovali. Podarilo sa im tak nájsť čitateľov pre tento literárny žáner, ktorý na rozdiel od Poľska a tamjšej dlhoročnej tradície, nie je na Slovensku príliš zastúpený.

Celkovo mám dojem, že ak sa dnes niekto začne zaujímať o poľskú literatúru, môže o nej vďaka dostupným – slovenským a českým – prekladom získať veľmi slušný prehľad.

Ako vnímate vzťah poľských detí a mládeže k čítaniu? Podporuje štát cieľavedome čítanie u nastupujúcej generácie?

T. G.: Nie tak z pozície prekladateľa ako knihovníka – viem knižnicu v okresnom meste Kamienna Gora pri poľsko-českých hraniciach – vám môžem povedať, že v Poľsku je veľký rozdiel medzi čítaním detí na jednej strane a záujmom o knihy v prostredí tínedžerov, a to predovšetkým chlapcov, na druhej strane. Existujú napríklad údaje poľskej Národnej knižnice z roku 2017 ukazujúce, že 82 percent dievčat číta aj iné knihy ako tie, ktoré potrebujú

do školy. V prípade chlapcov je toto číslo omnoho nižšie – len 49 percent. V tomto prípade by dokonca slovo „nezáujem“ mohlo byť výstižnejším pomenovaním.

Naopak, veľmi populárne v Poľsku v tejto vekovej skupine je napríklad séria fantasy románov Zaklínač od Andrzeja Sapkowského, ktorú do slovenčiny preložil tiež Karol Chmel. Mimochodom, usilovnosť a schopnosť tohto neúnavného veľvyslanca poľskej literatúry sú obdivuhodné. Občas si hovorím, že on asi rýchlejšie prekladá ako ja čítam. V Poľsku existuje vládny Národný program pre rozvoj čítania. Ten posledný, schválený na obdobie rokov 2021 – 2025, má dokonca prívlastok „2.0“ a jedným z jeho cieľov je podpora verejných a školských knižníc, ako aj menších kníkupectiev. Ďalej už viac ako dvadsať rokov funguje aj mimovládna akcia s názvom Celé Poľsko číta deťom, ktorej heslo znie Čítaj dieťaťu 20 minút denne. Každodenne.

Do Banskej Štiavnice prichádzate v rámci prekladateľského pobytu už po druhýkrát. Dá sa povedať, že ste v nej našli kvalitné tvorivé zázemie pre svoju prácu? Ako hodnotíte priestor a podmienky, ktoré Vám vytvorilo LIC a Mesto Banská Štiavnica?

T. G.: Podmienky na prácu a oddych – čo je tá najlepšia kombinácia – sú tu veľmi dobré. A keďže som mal možnosť vyskúšať ich pred dvomi rokmi, keď tento projekt rezidenčii pre prekladateľov štartoval, tým radšej som sa o tento pobyt uchádzal aj teraz. Banská Štiavnica som mal možnosť spoznať, už keď som v rokoch 2009 – 2014 pracoval ako zástupca riaditeľa Poľského inštitútu v Bratislave. Prakticky každý rok v tomto období sme spoluorganizovali alebo podporovali rôzne kultúrne podujatia s účinkujúcimi z Poľska, ktoré sa konali v Banskej Štiavnici a okolí. V tomto vynikajúcom meste je ale stále mnoho vecí a miest, ktoré som ešte nespoznal a nevidel, tak v priebehu najbližších týždňov mám istotne čo objavovať. Projekt rezidenčných pobytov pre prekladateľov Trojica Air finančne podporuje LITA, autorská spoločnosť.

Za rozhovor poďakoval

foto: T. Grabiński

Foto z BŠ

Michal Kríž

Na pomoc regionálnej výchove

Jozef Horák (*30. január 1907, Banská Štiavnica-Štefultov – †11. jún 1974, Prešov)

Dňa 30.1.2022 uplynie okrúhlych 115 rokov odvtedy, ako sa narodil dodnes neprekonateľný spisovateľ, čerpajúci z prostredia kraja pod Sitnom – Jozef Horák. Napísal desiatky kníh pre deti, mládež, ako aj dospelých, v ktorých všade mala dominantné postavenie Banská Štiavnica a jej bezprostredný región. Vždy to však bolo v historickej súvislosti na svetoznámu minulosť nášho mesta i celého regiónu. Jeho telesné pozostatky spočívajú od r. 1974 na Frauenbergskom cintoríne. Po ňom je pomenovaná aj zá-

kladná škola, ktorá sídli na ulici P. Dobšinského 17, kde dlhé roky učil, a kde má aj pamätnú izbu, ako aj

jedna z ulíc Banskej Štiavnice. Dovolím si povedať, že už sa tak v dohľadnej dobe nestane, aby školu aj ulicu v našom meste pomenovali po nejakej významnej osobnosti, takej, akým bol Jozef Horák. Takže nakoniec už len toľko, ctíme si našich dodnes neprekonateľných významných predkov, uctievať si natrvalo ich pamiatku, ale hlavne robme všetko preto, aby mali nielen v tomto, ale aj v nasledujúcich storočiach dôstojných pokračovateľov. Jeden z týchto žiarivých a trvalých príkladov bol, je a určite natrvalo bude aj Jozef Horák, po ktorom je pomenovaná základná škola, v ktorej už dlhodobo učím.

Eva Ivaničová

Na ZOH v Pekingu sa predstavujú naši výtvarníci!

Bojujeme v Pekingu so srdcom draka! – takýto príznačný názov niesla celoslovenská výtvarná súťaž, ktorú koncom roku 2021 vyhlásil Slovenský olympijský a športový výbor.

Všetky kreatívne deti mali popustiť uzdu svojej fantázie a zamyslieť sa nad tým, ako si vlastne predstavujú súdržnosť, čestnosť, chuť prekonať osobné rekordy či pravého športového tímového ducha – a teda všetky tie dôležité hodnoty tvoriace odkaz blížiacich sa olympijských hier.

se „unikátne“. Preto sa prekonávali osobné limity na hodinách výtvarnej výchovy takmer každý týždeň, a rovnako tak sa každý týždeň strúhali ceruzky, vybrali a miesili rôzne farby i neznáme výtvarné techniky, ktoré dokázali vyčarovať na

umeleckej disciplíne blížiacich sa ZOH v Pekingu. Toto víťazstvo je cenné o to viac, že mozaika, kto-

Hoci výzva nebola vonkoncom taká ťažká, predsa len potrápila i našich žiakov zo ZŠ Jozefa Horáka. Nielenže všetci výtvarníci potrebovali poriadne popremýšľať nad posolstvom, ktoré chceli v súťaži svetu a športovcom priblížiť, ale predovšetkým potrebovali svoj nápad zachytiť na výkre-

pred vianočnými prázdninami, bohužiaľ, zatvorili), aby sme sa všetci spoločne mohli 19. januára tešiť z jedného strieborného výtvarného kovu a čestného uznania. Naše žiačky, Michaela Longauerová (9.a, 2. miesto) a Liliana Kopernická (7.b, čestné uznanie), obstáli v súťažnej

papieri ne-jeden výtvarný div. Olympijský boj sa teda odohrával aj priamo v triedach (či doma, nakoľko sa školy niekoľko dní

rá sa vytvorí zo všetkých výherných prác, bude tvoriť výzdobu spoločných priestorov slovenskej výpravy vo všetkých troch Olympijských dedinách na ZOH 2022, ako aj skrášľovať priestory Slovenského olympijského a športového múzea. Samozrejme, pre nás sú víťazmi všetci. Preto sa tešíme aj z víťazstva, aj z odhodlania našich výtvarníkov zapájať sa do rozmanitých výtvarných výziev či projektov, a to i v prípade, že ešte budú musieť na svojej kreativite oveľa viac zapracovať. Jedno veľké ďakujem patrí rodičom našich žiakov, pretože nebyť ich ochoty priniesť do školy súťažné práce, nemali by sme s čím súťažiť. Ďakujeme!

Veronika Ingotová

oznamy,
spomienky

Spomienka

Dňa 27.1.2022 uplynie 20 rokov od úmrtia našej drahej

Evky Vazanej. Tí, ktorí ste ju poznali a mali radi, venujte jej spolu s nami tichú spomienku. S láskou spomína

mama a brat s rodinou

Oznam

Slovenský zväz telesne postihnutých v Banskej Štiavnici oznamuje svojim členom, že úradné hodiny v kancelárii sú každú stredu od 8.00 – 14.30 hod.

Zároveň oznamujeme členom, že členské príspevky zostávajú vo výške 5€ a uhradiť ich bude možné v kancelárii. O pripravovaných akciách sa môžete informovať telefonicky na čísle 045/ 692 08 75 počas úradných hodín alebo mailom na adrese zozstp@gmail.com.

Vianoce, prázdniny nám skončili, tak môžeme zase plánovať činnorodé aktivity.

Pre milovníkov fotografovania bude aj tento rok výstava fotografií. Kto by sa chcel zapojiť, už teraz si chystajte fotografie a pripravte si aj názov a miesto s dátumom vytvorenia. Fotografie je možné priniesť do kancelárie alebo poslať mailom na adresu zozstp@gmail.com. Uzávierka je do stredy 30.3.2022.

Výbor ZO SZTP

Výstava

Republikové Centrum SZTP plánuje uskutočniť výstavu fotografií v múzeu Čierneho orla v Liptovskom Mikuláši a v Bardejove v Hornošarišskom múzeu. Predpoklad I. kola v Bardejove je máj 2022 a II. kola v Lipt. Mikuláši v júni 2022. Téma nie je určená, ale bolo by dobre, keby fotografie boli aj o bariérach. Všetci veríme, že prídu aj lepšie časy a znova sa budeme môcť častejšie stretávať na obľúbených aktivitách, a preto želáme všetkým hlavne veľa zdravia, šťastia, radosti, aby sa tieto plány aj uskutočnili.

Výbor ZO SZTP Banská Štiavnica

Zvyšovanie cien

Ako nás to ovplyvnilo? (2. časť)

Každý z nás zrejme zaregistroval, že kúpna sila našej meny klesla a za tie isté peniaze si teraz kúpime omnoho menej ako predtým. Média nás síce na to pripravovali už dlhšiu dobu, ale predsa len, realita je realita. Tento jav sa prejavil hádam v každej oblasti nášho života. Zdražovanie zasiahlo všetkých, bez rozdielu. Ako to vnímame? Odpovedajú ďalší respondenti.

Milan (Štiavnické Bane, invalidný dôchodca) – Minimálne raz za týždeň si robím väčší nákup potravín. Tam vnímam, že to postupne rastie, ale čo ma najviac prekvapuje, je nákup takých spotrebných tovarov, bez ktorých si domácnosť neviem predstaviť. Hygienické potreby či toaletný papier, krémy a bežná drogeria, ale aj čistiace prostriedky, tieto mi, myslím, dosť budú zaberat' z finančného rozpočtu po tomto zdražení.

Hana (Banská Štiavnica, mamačka na MD) – Ja som porodila bábätko vlni a kojila som ako sa mi najdlhšie dalo, ale potom som musela zo zdravotných dôvodov prestať. Až teraz vidím o koľko sa mi zvýšili náklady v domácnosti, keď musím kupovať dojčenské mlieka, ochutené výživy, o plienkach ani nehovorím. Zatiaľ je dieťaťko malé, ale keď vyrastie, určite budem dokupovať aj nejaké detské oblečenie, a to teda nie je ani zďaleka teraz lacná záležitosť.

Jozef (Podhorie, starobný dôchodca) – Zvyšovanie cien registrujeme už počas roku 2021, ktoré pokračuje aj v tomto roku. Týka sa všetkých oblastí: hlavne potravín, materiálov všetkých druhov a služieb všetkých oblastí. Nás sa to v praxi dotklo najviac pri nákupe pečiva, ale aj pri bežných službách, ako napríklad kaderníčka, ale zistili sme to aj pri kúpe časopisov. Tiež je dosť výrazný rozdiel medzi tými istými druhmi tovaru v rôznych obchodoch. Ak by chcel človek vybrať tie najlacnejšie, musel by obehať viac predajní, čo je dosť nepraktické.

Daniela Sokolovičová

4. február Svetový deň boja proti rakovine

Každoročne sa 4. február nesie v znamení zvyšovania povedomia o rakovine, jej prevencii, diagnóze a liečbe. Rakovina má u nás stúpajúcu tendenciu, v súčasnosti je jedna z najčastejších príčin invalidizácie a úmrtí. Je potrebné, aby sme o tomto ochorení vedeli čo najviac a nebáli sa o ňom hovoriť.

Čo je rakovina?

Rakovina je ochorenie, ktoré je charakterizované nekontrolovateľným rastom nádorových buniek, ktoré môžu spôsobiť nádor – tumor. Nádor je útvar, ktorý vznikol neregulovaným delením buniek tkaniva. Delenie buniek pokračuje, aj keď príčina, ktorá ho vyvolala už naďalej nepôsobí. Už jedna nádorová bunka je schopná svojím nekontrolovateľným rastom deštruovať normálne zdravé tkanivo, infiltrovať ho a metastázovať. Jedná sa o multifaktoriálne ochorenie – vznik je podmienený pôsobením rôznych faktorov. Nádory rozdeľujeme na malígne a benigné.

Benígne (nezhubné) nádory majú pomerne dobre ohraničený rast a netvorí metastázy. Rastú pomaly. Ak je benígny nádor nepriaznivo umiestnený či príliš veľký, môže sa malígne zvrhnúť.

Malígne (zhubné) nádory rastú relatívne rýchlo a zo svojho ložiska metastázujú do rôznych častí tela, prenikajú do ciev, odkiaľ putujú po tele a usádzajú sa na nových miestach.

Každý z nás je zodpovedný za svoje zdravie. Pravidelným absolvovaním preventívnych prehliadok a skriningových programov sa dá včasnou diagnostikou odhaliť nádorové ochorenie v skorom štádiu, v ktorom môže byť liečiteľné a vyliečiteľné. Skrining znamená plošné, organizované, monitorované vyšetrenie populácie za účelom včasného zachytenia liečiteľného nádorového ochorenia v skorom alebo v predrakovinovom štádiu, kedy ešte človek nemá žiadne príznaky. Cieľom skriningu je znížiť chorobnosť a úmrtnosť na sledované ochorenia.

Na Slovensku prebiehajú tri skriningové programy:

1. Skrining rakoviny prsníka – Mamografia. Vedieť viac veľa krát znamená prežiť – ak ste žena vo veku 40 rokov a viac, môžete absolvovať preventívne mamografické vyšetrenie. Ženy by ho mali absolvovať raz za dva roky. Rakovina prsníka je najčastejšie zhubné nádorové ochorenie u žien na Slovensku. Skrining rakoviny prsníka má za cieľ čo najskôr zachytiť skoré štádium rakoviny prsníka u žien, ktoré nepocitujú žiadne príznaky, účinne, menej radikálne ho liečiť, zlepšiť prognózu ochorenia a znížiť úmrtnosť. Okrem skriningového vyšetrenia prsníkov pomocou mamografie naďalej platí, že prsníky si má žena vyšetřovať raz mesačne sama, t.j. samovyšetrením. Mamografické pracoviisko si môžete vybrať zo zoznamu, ktorý nájdete na www.noisk.sk alebo podľa odporúčania vášho lekára.

2. Skrining rakoviny hrubého čreva a konečníka. Rakovina hrubého čreva je druhým najčastejším zhubným nádorovým ochorením u mužov a tretím najčastejším u žien. Bolesť na onkologický problém v hrubom čreve a konečníku neupozorní. Príznaky rakoviny hrubého čreva a konečníka sú na začiatku nenápadné, neprejavujú sa bolesťou, preto by mal človek po päťdesiatom roku života absolvovať skriningové vyšetrenie hrubého čreva a konečníka. Cieľom skriningového testovania je zachytiť už nepatrné, okom neviditeľné množstvo krvi v stolici TOKS–testom, a následne pátrať po jeho príčine alebo priamo vyšetrením hrubého čreva Kolonoskopiou, kde sa dajú zachytiť a odstrániť polypy, ktoré sú často predstupňom rakoviny.

Človek po päťdesiatom roku života má nárok raz za 2 roky bezplatne absolvovať toto skriningové vyšetrenie. Značnou nevýhodou testu je, že prítomnosť krvi v stolici nemusí súvisieť s rakovinou hrubého čreva a konečníka. TOKS nie je test na rakovinu! Pozitívny výsledok môže signalizovať iné ochorenia, napríklad prítomnosť polypov, zápalového ochorenia čreva (Crohnova choroba a ulcerózna kolitída), divertikulovej choroby či hemoroidov. Ak je TOKS pozitívny, je potrebné absolvovať ďal-

šie vyšetrenie – skriningovú kolonoskopiou. V prípade, že máte akékoľvek podozrenie, že váš zdravotný stav nie je v poriadku, navštívte svojho lekára.

3. Skrining rakoviny krčka maternice – sa týka žien vo veku 23 a viac rokov. Jeho úlohou je odhaliť nádorového ochorenia v skorom štádiu, v ktorom je liečiteľné a vyliečiteľné. Skrining rakoviny krčka maternice spočíva v pravidelných gynekologických kontrolách, ktorých cieľom je skoré zachytenie pred rakovinových zmien alebo včasných štádií rakoviny krčka maternice. Príčinou vzniku rakoviny krčka maternice – až 99 % prípadov, je infekcia ľudským papilomavírusom inak nazývaným aj ako HPV vírus. Existuje účinná forma primárnej prevencie proti HPV infekcii – očkovanie.

„Poznať samého seba je začiatkom všetkej múdrosti.“ – Aristoteles

Európsky kódex proti rakovine – v prípade nádorových ochorení zohráva veľkú úlohu aj prevencia. Európsky kódex proti rakovine bol vytvorený za účelom informovanosti ľudí. Čo môžu spraviť pre svoje zdravie, aby znížili riziko vzniku rakoviny až o 50%, pomocou jednoduchých zásad:

- 1. Nefajčite.** Neužívajte tabak v žiadnej forme.
- 2. Vyvarujte sa obezite.**
- 3. Každý deň vykonávajte akúkoľvek telesnú činnosť.**
- 4. Denne konzumujte ovocie a zeleninu.** Obmedzte príjem živočíšnych tukov a potravín s veľkým obsahom cukru.
- 5. Obmedzte konzumáciu alkoholu.**
- 6. Nevystavujte sa nadmernému slnečnému žiareniu.**
- 7. Dodržujte pravidlá ochrany pred známymi rakovinotvornými látkami.**
- 8. Zapojte sa do skriningových programov.**
- 9. Pre ženy – ak je možné, dojčite,** dojčenie znižuje riziko výskytu rakoviny u matky. Obmedzte užívanie hormonálnej liečby.
- 10. Zaočkujte sa proti – hepatitíde typu B, HPV vírusu.**

Zdroje: noisk.sk, www.lpr.sk

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom, oddelenie podpory zdravia a výchovy k zdraviu

Aktuálne v kine Akademik

Piatok 28.1. o 18:30 hod.

Rytieri spravodlivosti

Komédia, 116 min., MP:15, vstupné: 5€. Nasadený vojak Markus sa vracia domov k dospievajúcej dcére Mathilde potom, čo jeho manželka umrela pri tragickej nehode vlaku. Zdá sa, že to bola len nešťastná zhoda náhod, až kým sa neukáže matematický geek Otto s dvomi excentrickými kolegami Lennartom a Emmenthalerom. Aj Otto cestoval v zničenom vlaku. A je presvedčený, že za nehodu musel niekto byť.

Sobota 29.1. o 16:00 hod.

Nedeľa 30.1. o 16:00 hod.

Spievaj 2

Animovaný, 110 min., MP, vstupné: 5€. V pokračovaní hudobného animáku Spievaj 2, sa partička nadšených hudobníkov snaží preniknúť do vyšších poschodí šoubiznisu. Aby to dokázali, musia na svoju stranu získať legendu, ktorá sa zaprisahala, že už nikdy v živote na pódium nevystúpi.

Sobota 29.1. o 18:30 hod.

Matrix Resurrections

Sci-fi, akcia, 120 min., MP:15, vstupné: 5€. Pokračovanie kultovej trilógie Matrix príde do slovenských kín v decembri! Keanu Reeves a Carrie-Ann Moss sa vracajú v úlohách Nea a Trinity, obklopení ďalšími známymi tvármi v uchvacujúcom príbehu, do ktorého sa túžia vrátiť milióny divákov na celom svete!

Nedeľa 30.1. o 18:30 hod.

West Side Story

Muzikál, 156 min., MP:12, vstupné: 5€. „Pred týmito filmom mám z celej svojej kariéry asi najväčší rešpekt. West Side Story je určite najlepšia hudba, aká bola napísaná pre divadlo a ktorú všetci poznáme,“ hovorí Steven Spielberg. „Je to až desivé, keď sa máte pozrieť na také veľdielo inými očami a inou vnímavosťou a zároveň sa nesprenveriť asi najlepšej divadelnej hudbe.“

Utorok 1.2. o 18:30 hod.

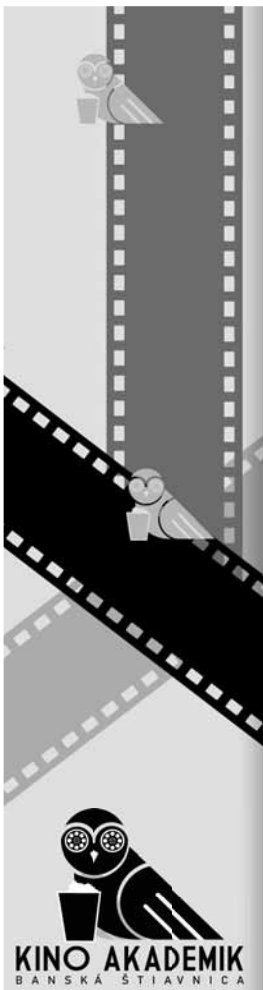
Benedetta

Dráma, 127 min., MP:15, vstupné: 5€. Schopnosť konať zázraky vynesie charismatickej Benedette koncom 17. storočia výsadné postavenie v toskánskom kláštore. Keď jej slabosť pre mladú a živelnú Bartolomeu prerastie v nespútanú vášeň, začína hra plná intríg siahajúcich do vyšších talianskych cirkevných vrstiev. Erotická dráma legendárneho Paula Verhoevena, natočená podľa skutočných udalostí, si v hlavnej súťaži festivalu v Cannes vyslúžila pre svoju odvažnosť búrlivé reakcie od divákov i kritikov.

Štvrtok 3.2. o 18:30 hod.

Matrix Resurrections

Sci-fi, akcia, 120 min., MP:15, vstupné: 5€. Pokračovanie kultovej trilógie Matrix príde do slovenských kín v decembri! Keanu Reeves a Carrie-Ann Moss sa vracajú v úlohách Nea a Trinity.

KINO AKADEMIK
BANSKÁ ŠTIAVNICA

Bližšie info: odd. kultúry, športu a MK, tel.č.: 045/ 694 9651, e-mail: zuzana.patkosova@banskastiavnica.sk
www.kino.banskastiavnica.sk, FB: Banská Štiavnica-kino Akademik

K

R

Í

Ž

O

V

K

A

Vážení luštitelia!

Výherné poukážky na konzumáciu v hodnote 10eur v pizzerii, reštaurácii Sv. Barborka, A. Kmeťa 2, Banská Štiavnica si výherca môže vyzdvihnúť v redakcii ŠN. Správne znenie krížovky z č. 1/2022: „*Ludia, ktorí nemajú nikdy čas pracujú najmenej.*“ Výhercom sa stáva **Ing. Anna Antalová, Sv. Anton**. Srdečne blahoželáme! Tento týždeň hráte o poukážku na konzumáciu v hodnote 10€ (2 x 5€) v pizzerii, reštaurácii Sv. Barborka, A. Kmeťa 2, Banská Štiavnica. Vašou úlohou je správne vylúštiť krížovku a zaslať ju spolu s kupónom do redakcie ŠN v termíne **do 07.02.2022**.

V tajničke sa ukrýva výrok T. G. Masaryka:

- A.**, Opravenie, sóda,
B., 2. časť tajničky,
C., Textová skratka, veľa ľudí, odd. v nemocnici, ozn. diabetických výrobkov, toto,
D., Časť tváre, poumývala, žiara zriedkavo,

E., Liter, pomoc angl., ruská rieka, potopená loď, prvé písmeno abecedy s prízvukom,
F., Odoberanie, čistiaci prostriedok, dvojhláska, sila,
G., Inicialky Vaniniho, nádoby na sadenie kvetov, existuješ,
H., Foneticky S, textová skratka, meno Kňažka, na inom mieste,
I., Pohrebná hostina, maďarské jazer, zbierajú ho včely,
J., Zamúť, koniec česky, ježko,
K., Kokosová tyčinka, stred slova závin, hláska v kartách, hrčka na nitke.

- 1.**, Prach na pranie, **1. časť tajničky**, ozn. áut Slovenska,
2., Visí, spoluhlásky v slove hodil, krátky kabát,
3., Klan, skelet hlavy, obojživelník,
4., Citoslovce pochopenia, stred slova poleva, okrúhlo,
5., 4. pád slova vova, preskúma rukami,
6., Čistiaci prostriedok, Medzinárodná organizácia atlétovej skr., paciarci Tilovi,
7., Malý syr, plietol, spojka,
8., Vokalizovaná predpona, časť

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
A													
B													
C													
D													
E													
F													
G													
H													
I													
J													
K													

- Viedne, náter bez dĺžna,
9., Český maliar, bývajú v decembri,
10., Preber sa k životu, previnenie, jód a urán,
11., Vie česky, mala naopak, písmeno N foneticky, zn. cukríkov,
12., Popravca, akosi básn., Dezi-der,
13., Šta, **Koniec tajničky**, zn. uhlika.

Pomôcky: Laa, pnie, Koko, Oka, Drda, plam.

Pozn. aut.: Interpunkčné znamienka sa neberú do úvahy!

Pripravuje: Anna Rihová

ŠTIAVNICKÉ NOVINY
Kupón č. 3

Verše o Štiavnicí

Piargaska brána, toť jediná zachovalá z brán do lona mesta Banskej Štiavnice, bozkom Boha obdarená na pravé i ľavé Štiavnické to lice. V tomto mieste sa sústredil svet, ktorý do mesta prúdil, prinášal zvesti, nové múdrosti a takto nový duch vedmy do mesta vstúpil.

V kopcovitom teréne stavali sa domy, niektoré honosné na námestí a niektoré na okraji, len tak, aby boli. Mestská radnica tam svoj prím na seba s veľaváženou mestskou radou vzala a tým aj upútala, modlitby v kaplnke svätej Anny, riadenie mesta, ale i iný život v meste organizovala.

Morový stĺp so súsoším svätej Trojice mesta, je ochranou pred opakujúcim sa morom a my vieme, že aj toto je cesta.

No tento Morový stĺp je aj patrónom baníkov, ale i vôkol žijúcich banskoštiavnických lazníkov. Ach, kalvária Banskej Štiavnice, máš v sebe ciest nádeje a prosieb k Bohu na tisíce, Utrpenia v svedectve všetkého toho, čo je z dejín známe, v modlitbe k tým čo odišli s úctou na kalvárii vzdáme a do budúcnosti odovzdáme.

Na jednom z nenápadných kopcíkov banícka klopačka stojí, v baníckom remese bola ranným kohútom ale i tým, čo rany hojí. Klopačka bola životom v diani lopoty každého z baníkov, ale i dvorom súdu týchto nepoľstných podzemných kritikov.

Banská Štiavnica o svojej pradávnej histórii už veľa rozpovedala, úctu zomrelým na dvanástich cintorínoch mestu holdom svojich dejín s úctou povzdala.

Tu, práve v tejto zemi baníctva je ukrytých mnoho tajomstiev a osudov, doba a život sa mení, a to je dôvod vyvrátených klamlivých, možno akýchsi preludov.

Miloš Bendik, učiteľ Špeciálnej základnej školy v Banskej Štiavnicí

Matúš Lányi a Edmund Gwerk

Diskusia o intervencii súčasného umelca vo výstave „Paralely a paradoxy“

Slovenské banské múzeum – Galéria Jozefa Kollára vás srdečne pozýva na diskusiu o umeleckej intervencii. Rozprávať sa budeme so súčasným slovenským vizuálnym umelcom Matúšom Lányim vo výstave „Paralely a paradoxy“, ktorá prezentuje prierez tvorbu a životom Edmunda Gwerka, expresionistického maliara a banskoštiavnického rodáka. Kurátorka Zsófia Kiss-Szemán prizvala k spolupráci na výstave Matúša Lányiho, ktorý predstavil vo výstave svoje intervenčné dielo – Kresba grafu. Počas diskusie s Matúšom budeme hovoriť o umeleckej intervencii a čo je jej hlavným zámerom. Dáme však priestor predovšetkým jeho konkrétnej intervencii vo výstave „Paralely a paradoxy“, tomu, kde mala svoj začiatok, aký bol proces jej tvorby a ako ju autor vníma, keď je obklopená dielom a životom Edmunda

Gwerka.

Matúš Lányi (1981) pochádza zo Spišského Podhradia. Študoval na Fakulte umenia Technickej univerzity v Košiciach, v Ateliéri grafiky a experimentálnej tvorby (u Rudolfa Sikoru a Zbyňka Prokopa). V roku 2021 na tejto fakulte obhájil doktorát. Jeho tvorba sa pohybuje na poli maľby, videa a inštalácie, v ktorých ho zaujíma interpretácia spoločnej témy – biblických udalostí a kresťanskej ikonografie. Vyštavoval na mnohých výstavách na Slovensku a v zahraničí (napr. v Če-

chách, Rakúsku, Nemecku, Švajčiarsku, Taliansku, Francúzsku). Žije a tvorí v Banskej Štiavnicí.

Diskusia bude mať neformálny charakter. Tešíme sa na všetky vaše otázky, postrehy i komentáre. Vstup je voľný.

Termín konania: 27.1.2022

Čas: 16:00 h

Miesto: Galéria Jozefa Kollára, Námestie sv. Trojice 8, Banská Štiavnica

Podujatie sa bude konať v režime OP.

Silvia Herianová, GJK SBM

Vandrovalo vajce 2022 – 12. ročník

„Najkrajšou cestou, po ktorej môžeš kráčať na tejto zemi, keď ideme jeden k druhému...“

Prehliadka kraslíc v piatich kategóriách. Použité techniky kraslíc: 1. maľované, 2. drôtované, 3. vyškrabávané, 4. voskované + batikované, 5. olepovaná technika – slama, bavlnky, látka, sitina.

Táto prehliadka je výnimočná už tým, že sa koná 12. x v čase najväčšej žatvy krasličiarok v predveľko-

nočnom období, keď je záujem o ich celoročnú prácu. Autormi sú jednotlivci aj kluby, SJD, v predchá-

dzajúcich ročníkoch sme vystavovali kraslice aj zo zahraničia: z Maďarska, Ukrajiny, Poľska.

Hlavnou myšlienkou výstavy je zachovávanie ľudových tradícií, šírenie tohto umenia medzi ľuďmi aj mladou generáciou...

Výstava zúčastnených výrobcov s ich kraslicami. Hlasovanie bude prebiehať aj elektronicky na

www.vipa.sk.

Za tím Vandrovalo vajce 2022

Eva Šestáková

Ponukové konania

Mesto Banská Štiavnica zverejňuje v zmysle §9a, odst. 1 Zákona SNR č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov vyhlásenie ponukových konaní na prevod pozemkov na ulici Polnohospodárska, k. ú. Banská Štiavnica samostatne pre jednotlivé pozemky takto:

A) - parc. č. C KN 4646/5 o výmere 106 m², ZPaN,
B) - parc. č. C KN 4646/6 o výmere 123 m², ZPaN,
C) - parc. č. C KN 4646/8 o výmere 183 m², ZPaN,
D) - parc. č. C KN 4646/7 o výmere 123 m², ZPaN, minimálne za kúpnu cenu vo výške 30 €/m².
Pozemky sú vedené v KN Okres-

ným úradom v Banskej Štiavnicí, katastrálny odbor, na LV č. 1, (pod B1), pre okres Banská Štiavnica, obec Banská Štiavnica, k. ú. Banská Štiavnica, pre vlastníka Mesto Banská Štiavnica.

Časový plán a podmienky ponukových konaní sú zverejnené na www.banskastiavnica.sk.

MsÚ

FK Sitno Banská Štiavnica v roku 2022

Na tohtoročné vízie Futbalového klubu Sitno Banská Štiavnica sme sa opýtali športového riaditeľa FK Sitno Banská Štiavnica Mgr. Lukáša Pellegriniho:

„Všetkým našim členom, priaznivcom futbalu a športu by som najskôr chcel popriať do nového roku veľa pevného zdravia, šťastia a úspechov, aby sme sa mohli spoločne baviť športom.

V roku 2022 by sme chceli v klube FK Sitno Banská Štiavnica nadviazať na predchádzajúci rok, ktorý bol úspešný. Po mojom predložení výročnej správy za rok 2021 sa nám podarilo viaceré milníky klubu FK Sitno Banská Štiavnica, ktoré sa nám podarilo dosiahnuť. Medzi najdôležitejšie patrí rozvoj mládeže, ako takej. A samozrejme výkladnou skriňou je kategória mužov a na toto by sme chceli v roku 2022 nadviazať. Naším cieľom je neustály rozvoj mládeže, absolvovanie kvalitných turnajov a zápasov v všetkých kategóriách. Už teraz máme v našich kategóriách viaceré pozvania na zaujímavé turnaje, na ktoré sa všetci tešíme. Turnaje absolvujeme počas celého tohto roka, teraz na jar absolvujeme prvý v Akadémii Mareka Hamšíka v Banskej Bystrici, ďalej Turnaj mládežníckych družstiev na Orave, a čo nás veľmi teší, dostali sme pozvanie na Medzinárodný turnaj od nášho švajčiarskeho partnera z Hünenbergu. Neustále sa chceme zlepšovať aj čo sa týka materiálneho zabezpečenia klubu. Naším cieľom je postupne obliecť všetky kategórie nášho klubu, aby sme dôstojne reprezentovali klub aj samotné mesto Banská Štiavnica. Čo sa týka mužskej kategórie, je našim cieľom udržať si naše postavenie v tabuľke aj na konci sezóny, čo by

nám zabezpečovalo postup do vyššej súťaže. Určite si štiavnický fanúšik zaslúži, aby sa v Štiavnicí hrala vyššia súťaž a my urobíme všetko preto, aby sa nám to podarilo. Samozrejme, musíme pracovať aj na ekonomickej stránke klubu, pretože, či chceme alebo nie, ekonomická stránka je veľmi dôležitá a v dnešnej dobe si vyžaduje šport na akejkolvek úrovni ekonomickú stabilitu.“

Ako to je momentálne s tréningovým procesom v tomto roku?

„Hneď ako sa zvolnilo opatrenia sme začali s tréningovým procesom, pretože je pre nás veľmi podstatné, aby deti trávili voľný čas zmysluplne. Pevne verím, že situácia nám dovolí to, aby sme mohli všetky kategórie trénovať a športovať a predovšetkým deti mali radosť zo športu.“

V klube sa aktívne venujete mládeži, vidíte v tom zmysel?

„Samozrejme, čo sa týka športu, mojou prioritou je rozvoj mládeže. Najpodstatnejšie je pre mňa, aby sme vytvorili deťom najlepšie možné podmienky nato, aby sa deti mohli baviť futbalom. Jednoznačne vidíme, že to má zmysel, keďže za minulý rok sme do klubu prijali cca 50 nových členov. Momentálna situácia

nám ukázala, že práca s mládežou má veľký zmysel a opodstatnenie a veľmi nás teší, keď sme sa dozvedeli o prestupe nášho odchovanca Martina Parillu do európskeho futbalového TOP klubu Atalanta Bergamo. Sme veľmi radi, že sme sa mohli pričiniť akýmkoľvek spôsobom o to, aby sa tam dostal. Matkov prestup vnímame ako obrovskú motiváciu do ďalšej práce a dúfame, že sa nám podarí vychovať viacerých úspešných futbalistov, aj keď pre nás to nie je jediný cieľ našej práce, naším prvotným cieľom je, aby sme spoločne dopomohli s trénermi z našich športovcov vychovať slušných ľudí, ktorí milujú šport a tešia sa z neho. Za rozvoj a prvé futbalové kroky Matá by som chcel poďakovať hlavne trénerovi Chochlíkovi, ktorý sa veľkou mierou pričínil o Matov futbalový rozvoj.“

Ako ste spokojní s pokračovaním rekonštrukcie futbalového štadióna?

„Každá jedna investícia do športu je veľmi dôležitá a dobrá a som veľmi rád, že aj Mesto Banská Štiavnica zlepšuje podmienky pre športovcov, ale aj pre všetkých ľudí, ktorí milujú šport. Dôkazom je modernizácia futbalového štadióna a vybudovanie atletickej dráhy. Zároveň aj my spoločne s mestom sme sa zapojili do projektu Slovenského futbalového zväzu „Eurá z Eura“. Naším cieľom je dobudovanie športovej infraštruktúry. Projekt by mal zahŕňať nové striedačky, modernizáciu bufetu a vybudovanie sociálnych zariadení pre športovcov a taktiež aj pre verejnosť. Dúfam, že budeme úspešní a opäť zlepšíme podmienky pre šport v Banskej Štiavnici.“

Za rozhovor poďakoval a poprial FK Sitno Banská Štiavnica veľa úspechov v roku 2022

Michal Kríž

Záhradkárske okienko

Drieň obyčajný: využitie

Drieň sa pestujú z mnohých rôznych dôvodov. Zatiaľ čo niektoré sa skvele hodia ako okrasné kríky, iné si pestovatelia chvália hlavne kvôli chutnému plodom a tvrdému drevu. Drieň obyčajný predstavuje obľúbený úžitkový druh. Keďže začína rozkviatať už na konci februára alebo v marci, spoločne s JIVA poskytuje prvú potravu včelám. Vďaka tomu je veľmi dôležitý pre ekológiu krajiny.

Kým na niektorých miestach sa môžete stretnúť s pôvodnou divokou verziou drieňa obyčajného, v Českej republike si pestovatelia obľúbili hlavne vrúbľované odrody (drieň veľkoplodý), ktoré už dva roky po výsadbe na záhradu začínajú plodiť chutné červené kôstkovice. Vzhľadom k tomu, že sú šťavnaté a obsahujú celý rad zdraviu prospešných látok, našli si svoje využitie hlavne v kuchyni. Aby toho nebolo málo, na vašej záhrade môže vytvoriť drieň obyčajný živý plot, ktorý je pomerne robustný a s jasne zelenými odtieňmi. Z tvrdého dreva týchto stromov a kríkov sa potom v minulosti vyrábali napríklad tkacie člnky a zo semien sa dodnes praží náhrada kávy. Svoje využitie si ale drieň obyčajný našiel aj v ľudovom liečiteľstve, kde dobre poslúžia listy, plody aj drieňová kôra.

Hoci listene ani vetvy drieňa obyčajného nebývajú tak nápadne vyfarbené ako niektoré ďalšie druhy drieňov, dobre pôsobi aj ako okrasná drevina, a to hlavne vďaka svojmu včasnému výkvetu a sýto červeným plodom. Pestuje sa navyše v rade zaujímavých kultivarov, ktoré sa líšia farbou, tvarom a veľkosťou plodov, ale aj listami či hustotou konárov, a preto si zaiste na svoje príde každý pestovateľ.

(pokračovanie nabudúce)

Michaela Mojžišová

Oznam

Milí záhradkári, členské známky si môžete vyzdvihnúť v Elektre IMO - Domáce potreby, Kammerhofska 14, viac info na tel. č.: 0903 250 921.

Výbor ZO SZZ v Štefultove

Štiavničian Patrik Jány bronzový

Patrik Jány skončil dňa 15.1.2022 na Grand Prix v slovinskom meste Ruše na skvelom 3. mieste!

V kvalifikácii dosiahol druhý najlepší výsledok 632,1 bodu. Lepší bol len Rus Maslenikov. Vo finále mal potom trochu smolu, keď mu ani vysoké desiatky nestačili na zisk bodov. „S tretím miestom sme tak maximálne spokojní,“ zhodnotil tréner Zoltán Baláz. Úspešnému štiavničianovi k výsledku srdečne gratulujeme!
Zdroj: VŠC Dukla BB

Bronzový Bc. Patrik Jány (tretí z ľava) FOTO VŠC DUKLA

ŠN

inzercia

■ Výkup parožia, tel. č.: 0904 834 937

Inzerujte aj vy
v Štiavnických novinách**Sociálna – Senior**
prepravná služba Banská Štiavnica
Pre seniorov a návštevníkov
nemocnice. Pre seniorov a ZŤP.
Pre ZŤP na invalidnom vozíku
0948 460 700**Pracovná doba:**
Pondelok – Piatok 6:30 – 17:00

Krajské riaditeľstvo
Hasičského a záchranného zboru v Banskej Bystrici

Požiare spôsobené vyhorením sadzí v komíne sú dôsledkom absentujúceho čistenia a kontroly komínov. Komíny sa čistia v termínoch uvedených vo vyhláske Ministerstva vnútra SR č. 401/2007 Z.z. v § 20 nasledovne:

Ak je na komín pripojený spotrebič s celkovým tepelným výkonom do 50 kW

1. spotrebič je na **plyn**, kontrola a čistenie **komína bez vložky** sa vykonáva **raz za 6 mesiacov**
2. spotrebič je na **plyn**, kontrola a čistenie **komína s vložkou** sa vykonáva **raz za 12 mesiacov**
3. spotrebič na **tuhé palivo** alebo **kvapalné palivo** kontrola a čistenie komína sa vykonáva **raz za 4 mesiace**

NEZABUDNITE !
Čistenie a kontrola komína je povinnosťou každého občana a ak to nevládnete sami, zavolajte odborníka - komínára

V prípade požiaru volajte telefónne číslo 150 alebo 112
www.minv.sk/?KR_Hazz_BB

1 slovo: 0,20 €
1 cm²: 0,50 €

Výrub a ošetrovanie stromov
Arboristika

Rez ovocných stromov, rez živých plotov, štiepkovanie a odvoz drevnej hmoty

☎ 0904 842 323 🌐 www.citytrees.sk

Gymnázium Andreja Kmeťa, Kolpašská 1738/9,
969 17 Banská Štiavnica vyhlasuje
Obchodnú verejnú súťaž na prenájom nebytových priestorov
– školský bufet.

Súťaž trvá do 17.02.2022. Podmienky súťaže sú zverejnené
na web stránke školy www.gymb.s.edu.page.sk

Potraviny pod hríbom
donášková služba

DONÁŠKA AŽ K VAŠIM DVERÁM

- POTRAVINY •
- ALKO • NEALKO •
- CIGARETY •

OBJEDNÁVKY
NA TEL. Č.: 045/692 0150

PRÍJEM OBJEDNÁVOK:
PO – PI: 7:00 DO 19:00 HOD.
SO: 7:00 DO 14:00 HOD.
NE: 7:00 DO 12:00 HOD.

POPLATOK ZA DOVOZ V BŠ: 1,- €

ROZVOZ OBEDOV

Neradi, ale museli sme pristúpiť na zvýšenie ceny obedov, kvôli rastu nákladov. Dúfame že nám ostanete naďalej verní a budeme si navzájom pomáhať.

Objednávku podporujete registrovaný integračný podnik v Banskej Štiavnici.

5€ menu

Objednávky obedov do 9:00 ☎ 0949 00 59 59

TESTOVANIE PCR Antigén

JA Home life

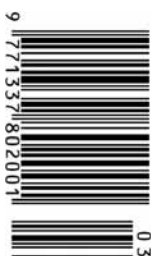
ul. Pletiariska 1613/9
Banská Štiavnica
☎ 0904 456 789

Vyšetrenie nie je hračené z verejného zdravotného poistenia. Klient si hradí vyšetrenie ako samoplatca.

Pri vyšetrení: preukázať sa OP alebo cestovným pasom. Maloleté deti v doprovode zákonného zástupcu s KP!

Platba možná len v HOTOVOSTI.

CENNÍK
Antigén 8 €
PCR 60 €

ŠTIAVNICKÉ NOVINY ■ Týždenník Mesta Banská Štiavnica vychádza každý štvrtok, redakčná uzávierka je v pondelok do 14:00 ■ **redaktor:** Mgr. Michal Kríž ■ **redakčná rada:** Mgr. Nadežda Babiaková, Ing. Ivana Ondrejmišková, Janka Bernáthová, Filip Golian, Ivan Beňo, Mgr. Ingrid Kosmeľová, Miroslava Luptáková, Mgr. Martin Macharik, JUDr. Gejza Volf ■ **jazyková úprava:** Katarína Kissová ■ **sadzba a dizajn:** Mgr. Mária Šisková ■ **adresa redakcie:** Mestský úrad Banská Štiavnica, oddelenie kultúry, športu a mediálnej komunikácie, Kammerhofská 1, Banská Štiavnica, tel.: 045 6949652, 0918 688 850, **e-mail:** michal.kriz@banskastiavnica.sk. Reg.č. SKP 27. Podávanie nov. zas. povolené OZ SsRP B.Bystrica č.j. 1167/94-PTP zo dňa 6.4.1994 ■ **vydavateľ:** Mesto Banská Štiavnica, Radničné námestie 1, 969 24 Banská Štiavnica, IČO 00 320 501 ■ **evidenčné číslo:** EV 4429/11 ■ **ISSN** 1337-8023 ■ **tlač:** Nikara, Krupina ■ **redakcia si vyhradzuje právo redakčného krátenia a úpravy rukopisov!** Nevyžiadané rukopisy a fotografie redakcia nevracia. Akékoľvek preberanie, rozmnožovanie a ďalšie rozširovanie článkov, ich častí, výtvarných riešení a reklám bez predchádzajúceho písomného súhlasu redakcie je podľa Autorského zákona zakázané. Obsah článkov nemusí byť vždy totožný s názorom redakcie.

© Redakcia Štiavnických novin